

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

Postavení zlata v ekonomickém světě

Autor práce: Bc. Ondřej Szabó

Vedoucí práce: Ing. Dana Stará, Ph.D.

Souhrn

Zlato je jedním z nejvíce vyhledávaných kovů současnosti, což je dáno zejména jeho vlastnostmi. Tento kov byl velice důležitou komoditou ve vývoji starověkých civilizací. Mělo také vliv na formování mezinárodního měnového systému, kdy bylo po dlouhou dobu prostředkem směny neboli penězi. Tento kov byl významný zejména ve starověku, později roli peněz převzalo stříbro, zlato ale nadále zůstalo součástí měnového systému. Zlato se vrátilo na výsluní v 19. a 20. století v rámci zlatého standardu.

Analýza prokázala závislost ceny zlata na jeho spotřebě, ale nebyla prokázána významná závislost na produkci zlata. Dále byla provedena analýza vývoje hodnoty zlata ve vztahu k indexu Dow Jones a ceně ropy, kdy byla prokázána závislost ceny zlata na ceně ropy, ale nebyla prokázána významná závislost na indexu Dow Jones. Analýza vývoje ceny ukázala citlivost zlata na různé ekonomické a politické události. Zlato je velice oblíbenou formou investice a po porovnání jednotlivých investic bylo zjištěno, že nejlepší formou investice je prostřednictvím nákupu fyzického zlata. Dále byly zhodnoceny trendy v současné těžbě zlata a v současné době je největším producentem Čína, poté následuje Austrálie a Rusko.

Klíčová slova: cena, investice, kurz, mezinárodní měnový systém, peníze, trojská unce, zlato, zlatý standard

Zlato je velice vzácné a hodnotné, proto přitahuje pozornost člověka již od nepaměti. Jelikož je zlato krásné, tak se zprvu využívalo spíše k výrobě různých šperků a ozdob, později bylo využíváno především k teauraci. Tento drahý kov ovlivňoval svět již ve starověku, pravděpodobně ještě dříve a ovlivňuje ho i dnes. Největší vliv na formování mezinárodního měnového systému mělo zlato v 19. a 20. století v rámci zlatého standardu.

Cílem diplomové práce je zhodnocení minulého a současného postavení zlata. V rámci práce je rozebrán vliv zlata na formování mezinárodního měnového systému. Část práce je zaměřena na otázku významu, budoucího využití zlata a produkce zlata. Také je analyzován vývoj ceny zlata, možnosti jeho obchodování a trendy ve vývoji těžby zlata.

Pro zpracování literární rešerše je využita metoda studia odborné literatury. Významným zdrojem dat jsou databáze Kitco Metals Inc., The London Bullion Market Association, U. S. Geological Survey a British Geological Survey. Využity jsou metody deskripce, komparace, analýzy a syntézy. Metody syntézy a deskripce jsou použity k přehlednému zpracování zjištěných dat a to takovým způsobem, aby bylo dosaženo jasného přehledu o vývoji ceny zlata, produkce a spotřeby zlata, ale také jednotlivých investičních příležitostí. V praktické části je provedena analýza vývoje ceny zlata v závislosti na produkci a spotřebě zlata. Dále je zkoumán vývoj hodnoty zlata a pro zjištění tohoto vývoje je cena zlata vztažena k ceně jednotlivých ukazatelů. V programu Microsoft Excel jsou provedeny analýzy časových řad, ze kterých jsou vytvořeny grafy ukazující vývoj jednotlivých ukazatelů. K provedení analýzy závislosti je použita funkce korelačního koeficientu. Nejprve jsou zjištěny průměrné procentuální roční změny a následně je v programu Excel využita funkce correl. Diplomová práce je vyhotovena v programu Microsoft Word.

Zlato se od doby jeho objevení postupem dostalo na takovou úroveň, že vlastnictví zlata poukazovalo na bohatství daného nositele, zlato se také stalo symbolem moci. Zlato sloužilo dříve a i dnes jako prostředek uchování hodnoty a pomáhá chránit úspory lidí před finančními riziky. Zlato našlo své uplatnění i v jiných odvětvích, jako je například

stomatologie, elektrotechnologie a letectví. Zlato, jako drahý kov, způsobilo mnoho změn, které pomohly změnit geopolitické podmínky světa.

Byla provedena **analýza vývoje ceny zlata** ve vztahu k produkci zlata a ke spotřebě zlata. Na základě analýzy bylo zjištěno, že vývoj ceny zlata je primárně ovlivněn spotřebou zlata. Poptávka po zlatě je dlouhodobě na vysoké úrovni zejména v asijských zemích. Největší poptávku po zlatě generují Indie a Čína. Také bylo zjištěno, že produkce zlata nijak významně neovlivňuje cenu zlata. V roce 2015 je možné předpokládat stabilizaci ceny zlata.

Bylo provedeno **zhodnocení vývoje poptávky a využívání zlata**. V rámci poptávky po zlatě dlouhodobě dominuje investice do zlatých mincí a slitků a zde se jedná zejména o zlaté slitky. Poptávka po zlatě se snižuje v oblasti technologií, tato situace je dána tím, že společnosti se snaží nahrazovat zlato levnějšími alternativami. Největší pokles je v oblasti technologií možné zaznamenat u zubního lékařství. V rámci celkové poptávky po zlatě je vidět i vzestupná tendence u poptávky centrálních bank.

Hodnota zlata byla zjišťována porovnáním ceny zlata s cenou ropy a s indexem Dow Jones. V rámci této analýzy bylo zjišťováno, kolik akcií a barelů ropy by bylo možné nakoupit za jednu unci zlata. Na základě provedené analýzy bylo zjištěno, že cena zlata je závislá na ceně ropy, ale index Dow Jones nijak významně cenu zlata neovlivňuje. Vývoj ceny ropy i indexu Dow Jones indikuje dlouhodobou vzrůstající tendenci.

Zlato bylo již ve starověku **prostředkem směny** a v jednotlivých obdobích dokonce plnilo funkci měny. Dnes je zlato vnímáno jako světová měnová rezerva a používá se při platbách v mezinárodní směně. Centrální banky do roku 2009 odprodávaly své zlaté zásoby, ale od tohoto roku dochází k obratu a centrální banky poptávají stále více zlata, je to dáno i proběhlou krizí z roku 2008, která způsobila pád několika velkých bank.

Zlato je v současné době využíváno především jako **investiční nástroj**. Po porovnání jednotlivých investic je jednoznačně nejlepší investice prostřednictvím fyzického zlata. Pokud bude investice provedena jinými způsoby, tak je potřeba počítat s různými riziky. Jednak se jedná o měnové riziko, které je spojeno s investicí v cizí měně, dále se jedná o hospodářské krize jednotlivých ekonomik. Problémem je také hrozba mezinárodních konfliktů. Druhá nejlepší investice je prostřednictvím certifikátu Gold Turbo Long, který je obchodován na Burze cenných papírů v Praze a třetí nejlepší investicí je ETF SPDR Gold, jenž je obchodován na burze v New Yorku. Další forma investice, která byla analyzována,

je investice prostřednictvím fondu České pojišťovny, zlatý fond ČP Invest. Nejenže investice pomocí tohoto fondu nedosáhla výše zhodnocení přechozích investic, ale dokonce bylo dosaženo značné ztráty.

Způsob investice nakonec závisí na rozhodnutí investora. Záměrem investora může být dlouhodobé uložení volných finančních prostředků a s tím spojené zajištění proti inflaci nebo se může jednat o spekulaci na zhodnocení peněžních prostředků v krátkém časovém horizontu. Investice také závisí na tom, jak velké riziko je investor ochoten podstoupit.

Produkce zlata je dlouhodobě na vzestupu a to od roku 2008. Bylo zjištěno, že produkce zlata nemá žádný významný vliv na vývoj ceny zlata, tudíž není nutné regulovat úroveň těžby podle současného vývoje ceny. V současné době existují ve světě naleziště zlata se značnými zásobami zlata. Největší důl zlata, podle zlaté zásoby, se nachází na území Indonésie a obsahuje 3 304 tun nevytěženého zlata. Druhý největší důl se nachází v Jihoafrické republice a obsahuje 2 532 tun zlata.

Největším producentem zlata byla po 20 let Jižní Afrika. V roce 1984 byl na druhém místě Sovětský svaz, toto umístění bylo umožněno tím, že Sovětský svaz se skládal z více zemí. Po tomto roce se pořadí jednotlivých zemí změnilo. V roce 1994 se na prvním místě pořadí držela Jižní Afrika, na druhou pozici se dostaly Spojené státy americké. Třetí příčku obsadila Austrálie. Po deseti letech, v roce 2004, zůstaly první příčky skoro beze změny, jenom si prohodili pozice Spojené státy americké a Austrálie. Čína již po 20 let zůstává na čtvrté pozici, ale výše těžby se neustále zvyšuje. Mezi lety 1994 až 2004 bylo největším skokanem Peru, které se přesunulo z desátého místa na páté místo.

Během posledních deseti let došlo k významným změnám v oblasti produkce zlata. Na první pozici se dostává Čína, která tak zaujímá prvenství v produkci zlata. Na druhé pozici zůstává stále Austrálie. Překvapením bylo Rusko, které se dostalo na třetí pozici v produkci zlata a tím předešlo Spojené státy americké. Jižní Afrika se propadla během deseti let na sedmé místo. Od roku 1984 došlo v Jižní Africe k poklesu roční produkce zlata o 531,93 tun zlata, tento pokles je možné přičíst politickým a hospodářským poměrům v zemi.

Seznam použité literatury

BERNSTEIN, Peter L. *Dějiny zlata*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2004, 269 s. ISBN 80-247-0455-2

BOTT, Sandra. *The global gold market and the international monetary system from the late 19th century to the present: actors, networks, power*. 1. vyd. Houndmills: Palgrave Macmillan, 2013. ISBN 978-1-137-30670-8

REVENDA, Zbyněk. *Peníze a zlato*. 2. vyd. Praha: Management Press, 2013, 269 s. ISBN 978-80-7261-260-4

STRUŽ, Jan a STUDÝNKA, Bohumil. *Zlato: od magie až po finanční spekulace*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1985. 204 s.

TCHA, MoonJoong. *Gold and the modern world economy*. New York: Routledge, 2003, xiv, 208 s. ISBN 04-152-7561-X

WASSERMAN, Adam. *Two sides to the coin: a history of gold*. Sarasota, FL: Adam Wasserman, 2010. ISBN 978-144-9555-382

GALLAROTTI, Giulio M. *The anatomy of an international monetary regime: the classical gold standard, 1880-1914*. New York, 1995, 347 s. [cit. 2015-02-03]. ISBN 01-950-8990-1